

Möte hamnutveckling 2021-03-23 - inspel till Vätterns kommande leaderstrategi

Deltagare: Jarl Karlsson (Visit Karlsborg), Göran Lind (Granvik Event), Anders Bengtsson (Motala kommun), Johanna Landén (Motala kommun), Helene Njord-Westerling (Ödeshögs kommun), Johanna Larsson (Jönköpings kommun), Caroline Uneus (Motala kommun), Inger Karlsson (Aspa båtklubb), Catrin Hulmarker (Hjo kommun), Anders Westermark (Hjo kommun), Johan Lindell (Visit Vadstena), Dick Netterlid (Riksföreningen Gästhamnar Sverige), Jan Sidenvall (Leader Vättern/Jönköpings kommun), Michael Cornell (Leader Vättern), Malin Setzer (Leader Vättern), Adam Johansson (Leader Vättern).

Mötet inleddes med en presentation av Leader Vättern och framtiden för leaderarbete runt Vättern. Presentationen finns som en separat nedladdningsbar fil.

Därefter berättade Dick Netterlid från Riksföreningen Gästhamnar Sverige om aktuella frågor:

- Just nu bedrivs ett aktivt arbete med hur man kan få hamnar att samverka mer sinsemellan. RGS vill medverka till utveckling i olika kluster/destinationer där Vättern är en aktuell sådan där föreningen vill jobba vidare för att utöka utbytet mellan gästhamnarna och få till en gemensam marknadsföring.
- Turister både från vatten och land besöker ofta hamnarna och aktiviteter på land och i vatten har potential att knytas ihop ytterligare där.
- Nationellt pågår arbetet med att lyfta Sverige som en maritim destination.
- Kommer att genomföra en konferens under augusti – september i år om hamnutveckling.
- Föregående år dominerades av färre utländska gäster i hamnarna, men istället betydligt fler svenska gäster. Förra årets anstormning ledde på en del platser till ökat tryck på hamnar och servicefunktioner. Ökat insteg i båtlivet märks av i Sverige. Att arbeta för hållbarhet är i fokus, informationsspridning om detta.
- Vill gärna få med även gästbryggor, tillfälliga landstigningsplatser, i sitt arbete.

Nedan redogörs för de inspel som kom in under grupparbeten vid mötet. I den mån saker upprepas är det beroende på att det tagits upp i flera grupper.

SWOT – VAD ÄR DET?

INPUT SWOT

<p>Styrkor</p> <ul style="list-style-type: none"> • God kompetens och mycket kunskap • Upparbetad samverkan och brett kontaktnät (miljö- och fiskefrågor) samt många föreningar • Påbörjad samverkan besöksnäring och hamnutveckling • Det geografiska läget & unik artsammansättning • Välbesökt året runt • God vattenkvalitet 	<p>Svagheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svag samverkan inom besöksnäring och regional utveckling/landsbygdsutveckling • Stödmöjligheter för utveckling i och kring Vättern är anonymt och projektmedel är spridda på många olika parter • Vättern relativt anonymt som sammanhållen destination och varumärke • Relativt otillgängligt både båt och fiske – svårt att ta sig ut
<p>Möjligheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unik sjö och unika miljöer i vackert område • Vättern fascinerar och engagerar – värda Vättern! • Bidra till positiva hälsoeffekter - folkhälsa • Lokal samverkanspotential mellan land och vatten (lokalproducerat, upplevelse-, natur- och fisketurism) som bidrar till landsbygdsutveckling • Ökad avsättning för lokalt förädlade produkter och tjänster • Bidra till dricksvatten- och livsmedelsförsörjning 	<p>Hot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimatförändringar, miljögifter och främmande arter • Samverkan försvåras av att sjön delas av flera kommuner, Länsstyrelser, regioner och leaderområden • Att regioner och regionala besöksnäringorganisationer prioriterar andra områden inom sina regioner högre • Otillräcklig och otillgänglig information • Vättern tas för givet • Ohållbart nyttjande av Vätterns ekosystemtjänster

Styrkor

- Kultur och historia i och runt Vättern (Gränna, Grevskapet Brahe, Vadstena, Omberg)
- Geografiska läget – Göta kanal är en viktig del av detta.
- Hamnarnas styrka som mötesplatser för båtliv och besökare från land. Hamnar är attraktiva miljöer.
- Nära mellan hamnarna
- Entreprenörskap
- Kompetens finns även runt omkring oss. Hur skapas möjligheter för kommunala och privata hamnar att träffa varandra och utbyta erfarenheter?

Svagheter:

- Spretigt samarbete med flera olika aktörer, Vätternvårdsförbundet, Leader m.fl.
- bakgård för regionerna runt Vättern (de flesta regionerna slutar vid strandkanten)

Möjligheter

- Kulturellt och historiska intressanta platser
- Geologiskt intressanta platser
- Skyddade områden idag som kan få större betydelse framöver, tex Omberg.
- Strandlinje – finns mycket plats att nyttja för att utveckla Vättern
- Rent vatten
- I hamnarna finns verksamhet som ger plats för fler entreprenörer
- Yrkesfiske - från vatten till bord
- Fisketurism
- Göta Kanal
- Kultur att utveckla
- Bra friluftsområden på land: Tiveden, Omberg mm.
- Blandningen av större städer och landsbygd - bra kombo

- Utveckla varumärket Vättern mer – se bland annat på Vänern som har arbetat med detta.
- Samverkan mellan lokala destinationer kan förbättras.
- Öka samverkan mellan gästhamnarna i Vättern.
- Hur kan man lyfta Vättern och Vänern gemensamt tillsammans med Göta kanal och paketera detta?

Hot:

- Brist på sjöväg
- Låg kunskap om allemansrätten
- Brist på hamnplatser och ställplatser
- Försvarsmaktens verksamhet
- Projekt – leder ofta inte till långsiktigt arbete
- Projektverksamhet kan vara problematiskt, där ett projekt tar slut och ett annat med ny inriktning tar vid utan att slutresultatet alltid tas om hand. Det behövs koordinatorsroll som håller ihop samarbetet.
- Göta Kanal (besökare sjövägen åker rakt över sjön istället att stanna till och upptäcka mer)
- Lågt vattenstånd

HAMNUTVECKLING

VAD ÄR VIKTIGAST FÖR HAMNUTVECKLING I VÄTTERN?
VAD ÄR VIKTIGAST ATT LEADER STÖTTAR?

- Gruppdiskussion (25 min)
- Återsamling (15 min)

Hamnutveckling

- Bojar vid Gästhamnar - för båtar med större djup
- Mindre bryggor för att besöka olika verksamheter/natur/kultur på land

- Båtuppställningar på vintern en bit från hamn - för att kunna nyttja hamnområdet till aktiva besökare även vintertid
- Utveckla service i hamnarna för fler målgrupper
- Våga ta betalt för att få medel till investeringar och underhåll
- Samverkan mellan gästhamnarna via ex. Gästhamnsföreningen, samverkan mellan gästhamnarna i Väneren är ett gott exempel
- Samverkan mellan hamnar och destinationsbolag
- Utökad samverkan mellan Väneren, Vättern och Göta kanal
- Utveckla en maritim destination där gästhamnarna är en viktig del.
- Gemensam marknadsföring
- Det finns kriterier som behöver uppfyllas för gästhamnarna, titta på dem, finns en hel del utvecklingspotential för många hamnar. Säkerhet, trygghet, värdskap, miljöpolicy, avfallshantering m.m.
- Vissa platser går inte att nå, tex Munksjön
- I Södra Vättern behövs det sjömackar. I dagsläget finns tillgängliga sjömackar i Karlsborg, Motala, Askersund och Vadstena.
- Ställplatser – framför allt i södra delen av Vättern
- Behov av muddring i många hamnar, låga vattennivåer
- Försöka jobba mer aktivt för besökare året runt
- Kulinariska satsningar, ta till vara på Vätterns fisk i större utsträckning.
- Öka tillgängligheten, reguljära båtturer och utflykter i Vättern
- Möjligheter att ta med sig cykeln på båt. Möjliggöra att ta sig över utan att ta sig runt
- Sådant som är kopplat till besökarens upplevelser i hamnen och får hamnen att fungera som en nod. Mat och dricka, toaletter, att det finns möjlighet att stanna en längre tid, parkering, möjligheter till övernattnig. Vänligt bemötande, färskt bröd, service, bra väder.
- Miljö- och hållbarhetsarbete i hamnarna måste kunna stöttas.
- Det är viktigt att det finns investeringspengar
- Samarbetet med Central Baltic och olika hamnprojekt i Östersjön (lära av varandra)
- Behövs medel för att lösa problem med bottenfärger (tvättanläggningar och kunskap), Laddstolpar på båtar och bilar, sjömackar (inventering av behov).
- Faciliteter och service som att tömma vatten, avlopp. Spolplattor, rens hus osv
- Göra det lättare att bunkra mat för de som kommer med båt – tex hyra ut cyklar, matautomat.
- Kartläggning av möjligheter för mobila verksamheter med koppling till besöksnäring.
- Ökad samverkan mellan fiskare och besöksnäringssidkare, finns stor potential
- Tänka hela familjen, lättillgänglig information om närområdet.

Minnesanteckningar: Adam Johansson, Malin Setzer, Michael Cornell